

Piispa Teemu Laajasalon kommentit päätökseen:

Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli määräsi tänään 18.8.2021 Kai Sadinmaan menettämään pappisvirkansa. Päätös oli yksimielinen.

Perusteena päätöksessä on kolme syytä. Ensinnäkin tuomiokapituli on todennut, että Sadinmaan esittämät näkemykset pappisviran kumoamisesta ja papiksi vihkimisen tarpeettomuudesta ovat vastoin kirkon tunnustusta. Toiseksi Sadinmaan kehoitus maallikkojen ehtoolliseen eli kehoitus viettää ehtoollista ilman pappia, on kirkon tunnustuksen vastainen. Kolmanneksi tuomiokapituli on todennut, että piispan kaitsennasta irtisanoutuminen ja siihen kehottaminen merkitsee asiallisesti ottaen myös pappisviran olemuksesta ja velvollisuuksista irtisanoutumista.

Kirkkolain pykälä (KL 5:3 §) on kirjoitettu kaksivaiheiseksi siten, että ensivaiheessa pappi pidätetään pappisvirasta määräajaksi. Tätä on pidettävä harkinta-aikana, jonka aikana papilla on mahdollisuus itse harkita, haluaako hän sitoutua Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tunnustukseen.

Kai Sadinmaa pidätettiin määräajaisesti pappisvirasta tammikuussa 2021. Sadinmaalle on erikseen kaikissa prosessin vaiheissa todettu, että hänellä on yhä mahdollisuus osoittaa harkinta-ajan kuluessa haluavansa pysyä kirkon tunnustuksessa. Tämä on todettu hänelle päätöksessä, oikaisuvaatimuksessa ja kuulemisessa. Sadinmaa ei ole halunnut vastata niihin kysymyksiin, joita häneltä on kysytty eikä hän ole antanut selvitystä nimenomaisesti niistä kolmesta tunnustuksen vastaisesta opetuksesta, joiden perusteella hänet on pappisvirasta pidätetty.

Kristitty voi hyvin toimia sellaisessa uskonnollisessa yhteisössä tai kirkkokunnassa, joka ei vihi erityiseen pappisvirkaan, joka toteuttaa maallikkoehtoollisia ja joka ei tunnusta pappeja kaitsevaa piispanvirkaa. Evankelis-luterilaisen kirkkomme tunnustuksen suhteen mainitut ratkaisut ovat kuitenkin yhteensovittamattomia.

Kirkkomme liittyy evankeliumin julistuksen, sakramenttien jakamisen ja niitä palvelevan pappisviran ihmisen pelastamiseen: Jumala synnyttää ja lahjoittaa ihmiselle pelastavan uskon juuri sanan julistuksen, kasteen ja ehtoollisen sekä niitä palvelevan pappisviran kautta. Kysymys kirkon pappisvirasta ei ole sivuasia. Se kytketään kirkon tunnustuksessa suoraan ihmisen pelastukseen ja saa erityisen painavan merkityksen.

Piispan ja tuomiokapitulin tehtävänä on valvoa ja ohjata, mutta myös erityisesti tukea ja rohkaista papistoa. Kai Sadinmaa on vuosien varrella koskettanut puheillaan monia ja tehnyt tärkeää työtä. Siksi olisin toivonut, että hän olisi tahtonut pysyä kirkkomme pappina ja tehnyt toisen ratkaisun.

Vapaus ajatella, sanoa ja uskoa ovat kaikkien vapauksien ytimessä. Jos niitä ei ole, ei ole vapautta ollenkaan. Myös papille kuuluvat nämä kaikki vapaudet. Kriittinen ajattelu, yhteinen kehitys ja maailman muutoksien ymmärtäminen edellyttävät kaikkea tätä. Ilman vapaata puhetta myöskään kirkko ei voi kehittyä, etsiä juuriansa tai rakentaa tulevaa.

Pappisvirassa, kirkon opetusvirassa, sanomisen vapaudet ovat kapeammat. Papin tehtävänä on opiskella ja siihen kuuluu ennakkoluuloton kysyminen ja kriittinen etsiminen. Toisaalta pappi on

viranhoidossaan ja opetustyössään sidottu. Hänen pappisvirransa ei ole hänen omansa, vaan se on kirkon virka. Pappi sitoutuu pappislupauksessaan kirkon tunnustuksessa pysymiseen ja siihen, että ei ”julkisesti julista tai levitä eikä salaisesti edistä tai suosi sitä vastaan sotivia oppeja”. Ollessaan valmis ottamaan vastaan pappisviran, pappi myös samalla kaventaa omia vapauksiaan, hän luopuu jostain. Papilla voi olla esimerkiksi omia virkateologisia käsityksiä vaikkapa naisten pappeudesta, mutta hän ei voi vedota uskonnonvapauteensa ja vaatia niitä sovellettavaksi vastoin kirkon opetusta. Pappisvirka ei ole kenenkään subjektiivinen oikeus.

Pappisviran keskeiset tehtävät ovat evankeliumin julistaminen puhtaasti ja Kristuksen asettamien sakramenttien hoitaminen oikein. Pappi ei siten voi puhua tai toimia kuinka tahansa, vaan hänen tulee julistaa Jumalan sanaa puhtaasti eli Kristuksen evankeliumin ja kirkon yhteisen uskonkäsityksen mukaisesti sekä toimittaa sakramentit oikein eli kirkossa voimassa olevan kirkkolainsäädännön mukaisesti.

Papille kuuluu oikeus paitsi kriittiseen ajatteluun myös kriittiseen keskusteluun. Tällöin kontekstilla on merkitystä. Yliopistossa tapahtuva akateemisen teologian tekeminen tai synodaalokokouksessa käydyt kollegiaaliset keskustelut ovat vapaampia. Saarnatuolista julistaminen ja julkinen opetus ovat sidotumpaa. Seurakuntalaisten ja sanankuulijoiden oikeus on kuulla nimenomaisesti kirkon opetusta – opetusta, joka nousee kirkon tunnustuksesta, jossa pappi on sitoutunut pysymään.